

ORAVARVAT

Argang 36 Svori opptaget «Jan Mogen News» 28. August 1996

Levin 90

Upolitisk

Uansvarlig

Usaklig

Usmakelig

Nesten

Usensurert

SUSAN BARR BESØKER JAN MAYEN.

Av: Hjørdis Dahle

I en uke hadde vi gleden av å ha **Susan Barr** blant oss, **forfatter av Jan Mayen boka**. - For besetningen er boka velkjent og verdsatt. Den er et viktig historisk verk som blir lest og gjenlest. Boka blir gjerne et oppslagsverk før og etter turer. Slik gir den oss innsikt i øyas særegne historiske begivenheter og utdyper vår forståelse for øya i fortid og nåtid.

Jan Mayen boka er mitt «**hjerdebarn**», betror Susan Barr. Den er svært etterspurt og forlaget er nesten utsolgt. For å nå et større publikum, vil boka snart komme ut på engelsk.

Men **hvem** er Susan Barr? **Hvorfor** studerte hun **nordisk** og interesserer seg for **polare områder**? Da jeg stiller henne disse spørsmålene svarer hun med et varmt smil - «Livet er fullt av tilfeldigheter. - Hendelser inntreffer. Det ene fører til det andre - en snøball som ruller.»

Susan Barr er **født i England**. Barndommen tilbrakte hun i en liten **landsby - Codsall - nær storbyen Wolverhampton**.

Hun kom til Norge **første gang** som 18-åring. - En 14 dagers ferietur med **skigåing** ble en kjempeopplevelse. Senere skaffet hun seg jobb som åu pair. Slik ble det Norge for et halvt år. Men **språket** måtte læres. Hun meldte seg på norsk-kurs for utlendinger på Blindern. Der fant hun seg et trivelig miljø i den lokale judoklubben. Med det fulgte hytteturer og overnatting i **snøhuler**. En spennende periode full av **utfordringer**. I dette miljøet traff hun sin tilkommende. «Men han fikk meg ikke med en gang», sier hun - med et lurt smil og glimt i øyet.

Før hun giftet seg dro hun til **Afrika**. Sammen med broren tok hun initiativet til en spennende Afrikatur. De planla og

organiserte en bilsafari som begynte langs østkysten av Afrika og gikk tvers over kontinentet. De var åtte personer fordelt på to biler. Turen gikk gjennom Egypt, Sudan, Etiopia, Tanzania, Rwanda, Zaire, Kongo, Den Sentral Afrikanske republikk, Tchad, Nigeria, Niger og Sahara. Det var en spennende reisemåte. En fin måte å oppleve fremmede land og kulturer.

Etter å ha tatt eksamen i **nordisk og etnologi**, manglet hun en fageksamen til sin engelske universitetsgrad. Polare områder fasinerte henne, valget var gjort. Hun foretrekker kulde fremfor varme, smiler hun forsiktig. Kanskje var det turene i den norske fjellheimen vinterstid - i snøhuler og hytter som gav varige inntrykk?

Nå ble **Arktis og Ishavsområdene** hennes **arbeidsfelt**. I perioden - 79 til -82 var hun **kulturvernkonsulent** for Svalbard. Kulturvernet innbefatter polarhistorie og etnologi. Som hun påpeker - instansens oppgave er å ivareta de fysiske rester etter menneskelig aktivitet. Polarhistorie er direkte knyttet til bevaring og rudering etter menneskelige aktiviteter iflg minneforskriftene. «Svalbard er skjønt, men for mye folk», sier hun med et vennlig smil.

Fra -82 har hun vært tilknyttet **Norsk Polarinstitutt**, først som informasjonskonsulent frem til -86. Polarinstituttet har regelmessige ekspedisjoner til Antarktis - hvert 3. år. I disse første årene fikk hun mulighet til å oppleve Sydpolområdet og tok med glede imot utfordringen. Hun kom ikke med blant de utvalgte som instituttets deltaker, derimot fikk hun tilbud som konsulent til filmopptak. Det vesle filmteamet dro av gårde til en spennende prosjektoppgave. De fulgte Polarinstituttets ekspedisjon og feltarbeid i Antarktis.

For Susan ble det en rik opplevelse. Dette fasinende isødet - står for henne som - flate - stillhet - ro

Susan er en «frisk» og modig dame. Da datteren bare var noen måneder gammel tok hun henne med på feltarbeid til Svalbard. Med et smil minnes hun forberedelsene til turen. Susan kontaktet fabrikken som produserte overlevningsdrakter og bestilte en for baby.... Svaret kom i form av et høflig brev, dessverre den kunne ikke skaffes. - Etterspørselen var ikke stor nok til produksjon i denne størrelse.

Susan har vært flere ganger på Jan Mayen. - Det er en spennende øy, gestikulerer hun ivrig. Det lengste oppholdet var i forbindelse med film. «Norge rundt» gjorde opptak i -83. Sendingen var i sin helhet viet Jan Mayen. Et par år senere var det vesle filmteamet som dro sammen til Antarktisk, på øya. Resultatet var en 50 minutter lang fjernsynsfilm som viser livet på stasjonen. Susan var konsulent i forbindelse med begge opptakene. I årenes løp samlet hun stoff og gode kunnskaper om Jan Mayen. Hun lekte stadig med tanken om en bok om øya. Endelig tok hun permisjon et par år, fra -86 til -88, for å virkeliggjøre planene. Under arbeidet med boka inviterte hun krigsveteranene Knut Aspelund, Magne Råum og Martin Vidnes til en vandring omkring på Jan Mayen, for å minnes. Det var spennende å følge i deres fotspor og høre om opplevelser tilknyttet stedene de besøkte. Senere var hun konsulent for «Hopen»-boka skrevet av telegrafist Oddmund Søreide og boka om «Fangstmannen Magne Råum»s eventyrlige liv på Grønland.

Da Magne Råum reiste til Nordøst Grønland for å mimre, var Susan Barr med ham «Jeg reiser der jeg får mulighet til - der jeg kan - som Frans Josefs land og Syd Georgia», forteller hun ivrig og gestikulerende.

«Jeg vil gjerne vite alt om Polarhistorie. Da er det nødvendig å komme dit - for å få begrep - for å forstå.....»

Susan fotografert under befaring på Bommen ved Gamle Metten.

Idag er Susan Barr seksjonsleder ved Norsk Polarintitutt i Oslo. I vår fikk hun jobben som kulturminne- konsulent hos Sysselemanden på Svalbard. Hun takket imidlertid nei til jobben av hensyn til familien. Polarintituttet blir i hovedstaden ennå i to år. Da skal alle ressursene på fastlandet samles i Tromsø. Susan Barr blir ikke med på flyttelasset - igjen av hensyn til familien. Hun har spesialisert seg på polare områder og har 17 år erfaring - fra -79 til -96. Det blir spennende hva hun tar fatt på.

Med hennes store kunnskaper - som forsker med skriveglede - har vi sannsynligvis mye gledelig i vente fra hennes hånd. Som hun selv uttrykker det : **Kunnskapen** må ut. Den må **deles**. Ellers har det ingen hensikt.

Hva gjør så denne **fargerike** og **stillfarende** dame på Jan Mayen denne gangen? Jo, forteller hun: Polarinstituttet har fått i oppdrag fra Miljøverndepartementet å lage en miljøvernstatus rapport. I denne rapporten inngår: historiske kulturminner, marinbiologi, botanikk og forurensing. Parallelt med dette lager hun en kulturminneplan for Riksantikvaren. Det er status pr idag som utgjør en oversikt over verneverdige bygninger og områder. Sammen med dette følger anbefalinger. Kulturminneplan inneholder det som har mest interesse. Hva som bør gjøres, sammen med et kostnadsoverslag til vedlikehold eller istandsetting.

En **kulturminnekonsulent** har en viss myndighet til å påse at det som har historisk og kulturell verdi blir fredet og vernet. Pr idag er det ingen for Jan Mayen siden **sysselmannen** er **ute av bildet**. Ting følges ikke opp. Så hun beveger seg pr idag mer på sidelinjen. Andre må ta seg av det som må gjøres. Uten myndighet kan hun ikke love penger, likevel prøver hun å sette inn de riktige påvirkninger. Til syvende og sist ligger alle avgjørelser hos Riksantikvaren.

Skjønt hun møter **betydelig kulturverninteresse** hos FTDs folk, ved VNN og blant tidligere/nåværende besetning på Jan Mayen.

Drømmen og tanken er å få til et museum i det gamle hovedhuset på Gamle Metten. Der ønsker hun å samle gjenstander fra tidlig periode fram til idag. En slik samling vil kunne gi et rikt historisk tilbakeblikk og vise utviklingen som har skjedd på øya fra de gamle fangstmenns tid, den meterologiske stasjons betydning og levekår, krigsårene og Loran C stasjonen.

I slutten av **august** drar Susan Barr sammen med en russisk gruppe til Frans Josefs land for å feire **hundreårsjubileet** for **Nansen**.

Som **forfatter** har hun skrevet: Den første Framferd. Jubeleumsbok. (Schibsted). To år senere kom hun ut med: Andre Framferd. Nordøst-Canada (Aschehoug), Meddelelse nr 134: Norske offentlige samlinger med kulturhistorisk Polarmateriale, Norsk Polarinstitutt: Meddelelse nr 108. Kulturminner på Jan Mayen -85. Norways Polar Territories -87. Jan Mayen boka (Schibsted). I tillegg har det blitt mange sporadiske artikler og publikasjoner gjennom årene.

Susan forteller at hun har materiale nok til en **bok nr 2** om Jan Mayen. Dessuten har hun samlet stoff om **Bjørnøya**. Det kan bli mye spennende i vente fra henne i årene som kommer.

KUNNGJØRING

Grunnet utrolig stor pågang ved vår skiltavdeling er kapasiteten ved D-avd. helt sprengt fram til medio oktober -96. Private service oppdrag kan av den grunn ikke lenger påregnes utført i denne kontigenten.

D-sjefen

AVLØSER SØKES

Da mine vakter ved C-avdelingen griper forstyrrende inn i min fritid, søker jeg etter avløser. Lønn i følge FTD's eget regulativ: kr 67,80 pr.time.

Antall timer pr uke: ubegrenset!
Skriftlig søknad merket "Ufaglært arbeidskraft"

Bill.Mrk "Tlf 260"